

РЕЦЕНЗИЯ

за нуждите на конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8 Икономика

Изготвена от:

доц. д-р Атанас Димитров Георгиев

Катедра Икономика и управление по отрасли, Стопански факултет, СУ „Св. Климент Охридски“, Научна специалност: 3.8. Икономика

Нормативно основание:

Заповед 369/18.07.2023 г. на Директора на Института за икономически изследвания (ИИИ) към БАН, Заповед 370/18.07.2023 г. на Зам.-директора на ИИИ и Решение на научно жури за определяне на рецензенти (протокол № 45 /25.07.2023 г.)

Относно:

конкурс за доцент по професионално направление 3.8 Икономика – икономика по бедност и социална защита, обявен в ДВ, бр. 44 от 2023 г., за нуждите на секция „Регионална и секторна икономика“ в ИИИ към БАН

В конкурса участва един кандидат, а именно:

Гл.ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева

1. Кратко представяне на кандидата и оценка за професионалния опит

Гл.ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева е бакалавър по Китаистика и по Китайски език и икономика от Пекиния университет в Китай, магистър по Международна икономика от Пекиния университет и магистър по Управление на институциите за социална работа от Факултета по педагогика към СУ „Св. Климент Охридски“. През 2017 г. защитава дисертация на тема „Анализ на методите на изследване на енергийната бедност в България“ (в ПН 3.8 Икономика) в Катедра „Икономика и управление по отрасли“ в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. От периода 2013-2017 г., когато е докторант в катедрата, е и моето професионално познанство с кандидата – тогава в качеството ми на докторант, асистент и научен секретар на Катедрата.

В периода 2017-2019 г. кандидатът е асистент и главен асистент в Секция „Публични политики и социални промени“ в Института по философия и

социология към БАН, а от м. май 2019 г. е главен асистент в секции „Макроикономика“ и „Международна икономика“ в Института за икономически изследвания към БАН. В допълнение на академичната си кариера, д-р Теодора Пенева има и значителен практически опит като аналитик на енергийни и други пазари в организации като „ЕВН България“, „Интернет секюритис“ и др. Владее свободно китайски, английски, френски и руски езици.

Безспорно теоретичната подготовка и практическият опит на кандидата са изключително богати и разнообразни, а академичната ѝ работа в различни по своя характер организации от публичния и частния сектор е призната не само в национален план. През последните 10-на години е активен участник в редица обществени процеси като член на експертни групи и съвети, напр. Зам. председател на Комисията за енергийна ефективност и енергийна бедност към Консултативния съвет за европейската Зелена сделка (КСЕЗС) на Министерски съвет, участник в работни групи за разработване на секторно законодателство (ЗИД към ЗЕ и Наредба за определяне на условията, реда и критериите за определяне на енергийно бедни домакинства), към Икономическия и социален съвет на РБ във връзка с водната, енергийната и мобилна бедност и др.

В енергийния отрасъл и по-специално в темата за енергийната бедност д-р Теодора Пенева е признат експерт в Република България, а публикациите ѝ по темата са цитирани от водещи изследователи в международен план, в редица престижни научни издания.

Гл.ас. д-р Теодора Пенева е участвала в редица международни и национални научни форуми и професионални конференции с доклади, като е активен участник в научния дискурс по темите, свързани с енергийната бедност и патронажната грижа. Тя е участвала като експерт и в редица научно-изследователски проекти, реализирани в партньорство с научни институти от страната и чужбина, с търговски дружества и неправителствени организации.

2. Изпълнение на минималните изисквания и допълнителните изисквания на ИИИ при БАН

Задължителните условия, които се изискват от кандидатите съгласно ЗРАСРБ, са:

- 1) Да са придобили образователна и научна степен „доктор“ или научна степен „доктор на науките“;

- 2) Не по-малко от две години да са заемали академична длъжност „асистент“, „главен асистент“, или да са били преподаватели, включително хонорувани, във висше училище или научна организация;
- 3) Да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за придобиването на научната степен „доктор на науките“.

Кандидатът в конкурса за „доцент“ – гл.ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева, отговаря на посочените по-горе законови изисквания. Кандидатът напълно покрива националните изисквания и тези на института по групата от показатели А, Б, В, Г и Д, като отговаря и на допълнителните изисквания съгласно чл. 81 от Правилник за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН, а именно наличие на „поне 2 публикации в реферирано и индексирани издания в SCOPUS или WoS“.

3. Обща характеристика на представените научни публикации и цитирания

За участие в конкурса, кандидатът е представил една монография – хабилитационен труд, в група В: „Енергийната бедност в България: измерения и фактори“ – Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2022; една монография, която не е представена като основен хабилитационен труд – „Иновативен модел на патронажната грижа в България“ – Издателство Балканида, 2021; както и публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ – „Измерване на енергийната бедност в България“ – Издателство Балканида, 2021.

В група Г са докладвани също следните публикации: 2 бр. статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 3 бр. статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове, вкл. една от тях в съавторство. Останалите публикации са самостоятелни.

Видно от предоставените документи, представените публикации по група Г не повтарят публикациите, представени в процедурата по придобиване на ОНС „Доктор“ от страна на кандидата.

В група Д (цитирания) са посочени 4 бр. цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове, както и 7 бр. цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

Видно от цитиращите публикации, изследванията на кандидата имат значение не само за националните научни дискусии по темата „енергийна бедност“, но и в международен план. Това е тенденция, която се наблюдава още във връзка с първите научни публикации на кандидата по тази тема, с които съм запознат от времето на нейната докторантура.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Съгласен съм с описаните в Справката приноси в научната продукция на кандидата в конкурса гл. ас. д-р Теодора Пенева. Потвърждавам направената заявка за две основни изследователски области с приноси в нейните публикации: 1) Енергийна бедност и 2) Патронажна грижа.

По-голямата част от научните и научно-приложните приноси на кандидата безспорно са в областта на енергийната бедност. Кандидатът разглежда тази тема в редица свои публикации през последните над 10 години и приносите са както с научен, така и с научно-приложен характер, а редица от изследванията са послужили за формиране или промяна в политиките и нормативната база, свързани с енергийната бедност в Република България.

В хабилитационния труд на кандидата (N1 от предоставения списък – „Енергийната бедност в България: измерения и фактори“), както и в една от другите монографии (N3 – „Измерване на енергийната бедност в България“) и в редица от представените статии научните и научно-приложните приноси са свързани с разработване и предлагане на модел за количествена оценка на потребностите от енергия на домакинствата с възможност за остойностяване на регионално ниво, както и мониторинг на енергийното състояние на населението на национално ниво на ежегодна база; предложения за възможни дефиниции на „енергийна бедност“ и на „уязвими потребители“, които могат да се използват за целите на социалната политика; разработване на методика за определяне на официална линия на енергийната бедност в страната; измерване и оценка на равнището на енергийна бедност в страната по различни индикатори на разходния подход за измерване; разработване на модел за индивидуална оценка на

енергийната бедност; измерване и оценка на ефекта от приложение на енергийно ефективни мерки върху енергийната бедност в България и др.

По-конкретно, монографията „Енергийната бедност в България: измерения и фактори“ е втората научна разработка на гл.ас. д-р Теодора Пенева в сферата на методите за измерване на енергийната бедност, създадена в изследователски проект на ИИИ към БАН. Изследването е задълбочен теоретичен и емпиричен анализ на енергийната бедност, като авторът разглежда 12 индикатора, включени в препоръките на ЕС и на Обсерваторията за енергийна бедност в Брюксел. Част от приносите на този хабилитационен труд са свързани с изясняване на нерешени до онзи момент ключови методологически въпроси за квантифициране на енергийната бедност в Република България и в ЕС, с измерване и оценка на връзките на индикаторите за енергийната бедност с основни фактори като доходи, разходи за енергия, вид отопление и вид домакинство, с предложения за методика за определяне на официална линия на енергийната бедност в България и за система от мерки за намаляване на енергийната бедност, базирана на координация на държавно ниво и на надграждане на индивидуално ниво.

Във втората област, патронажната грижа, потвърждавам докладваните приноси във връзка с публикуваната монография (N2 от списъка – „Иновативен модел на патронажната грижа в България“).

От практико-приложна гледна точка, част от приносите могат да бъдат оценени и през призмата на актуалните предизвикателства пред европейското и националното законодателство, свързани с коректното дефиниране на „енергийната бедност“ и засегнатите от нея граждани, с необходимия социален инструментариум и предизвикателства, обхващащи и паралелния процес на декарбонизация на икономиката със заявка от страна на Европейската комисия и страните-членки за Справедлив енергиен преход.

5. Бележки и препоръки към кандидата

Нямам конкретни забележки към представените научни публикации и научната работа на кандидата до момента. Бих споделил практически съвети за бъдещата изследователска работа на кандидата и възможностите за допълващи изследвания по темата в оперативен порядък и няма да занимавам с това уважаемото научно жури.

6. Заключение

Категоричното ми становище е, че кандидатът за „доцент” в Професионално направление 3.8. Икономика, гл.ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева, отговаря на изричните законови изисквания и разпоредби, притежава необходимите публикации и открити приноси.

Това ми позволява да изкажа и своето положително становище и да предложа на колегите от уважаемото научно жури да се присъди званието „доцент“ по направление 3.8 Икономика – икономика по бедност и социална защита на д-р Теодора Маргаритова Пенева.

София, 18.09.2023 г.

Подпис:

/доц. д-р Атанас Димитров Георгиев/